

Broedvogel- rapport 2006-2007 weldra online of in uw bus!

Blauwe Kiekendief - Glenn Vermeersch

In juni verschijnt het nieuwe INBO-broedvogelrapport. Op korte termijn zal de rapportage op tweejaarlijkse basis blijven gebeuren, maar eens het ABV-project (algemene broedvogels) twee telcycli verder is en de BBV-gegevens (bijzondere broedvogels) vlotter worden verzameld en ingevoerd op <http://broedvogels.inbo.be>, moet het mogelijk worden om naar een jaarlijkse rapportage over te stappen. Een nieuw initiatief van de Vlaamse Vogelwerkgroep om binnen het vrijwilligersnetwerk het BBV project een extra stimulus te geven zal daar zeker in positieve zin toe bijdragen! Alle medewerkers van ABV en BBV in 2006-2007 krijgen een gedrukte versie thuis gestuurd als teken van dank voor hun bijdrage. Ook nationale en internationale beleidsmakers en instanties die werken rond monitoring van broedvogels krijgen enkele gedrukte exemplaren in hun postbus. Andere geïnteresseerden kunnen het integrale rapport binnenkort downloaden op de website van het INBO, www.inbo.be.

In het te verschijnen rapport wordt een overzicht gegeven van de resultaten van de monitoring van zeldzame, kolonievormende en exotische broedvogelsoorten in Vlaanderen (BBV-project) in de periode 2006-2007, aangevuld met gegevens van het ABV-project dat focust op algemene broedvogelsoorten. In totaal worden 108 soorten besproken waarvan 90 in detail worden behandeld in hoofdstuk 5. Beide projecten worden gecoördineerd door INBO en Natuurpunt Studie. Het INBO staat in voor wetenschappelijke onderbouwing, gegevensverwerking en rapportage, terwijl Natuurpunt instaat voor het onderhouden van het noodzakelijke vrijwilligersnetwerk (volledig bij ABV, gedeeltelijk bij BBV). De projecten waarover wordt gerapporteerd kaderen in het INBO programma 'Geïntegreerde Broedvogelmonitoring'. In toekomstige rapporten zal in toenemende mate aandacht worden besteed aan trendverklarende projecten (zoals bvb. Constant Effort Sites) en aan ontwikkelingen binnen en buiten het Natura 2000 netwerk.

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan soorten van de Vlaamse Rode Lijst en/of de Bijlage I van de Europese Vogelrichtlijn. Samenvattend kunnen we stellen dat soorten van de Bijlage I het gemiddeld beter doen dan de soorten van de Vlaamse Rode Lijst waarvan het merendeel nog steeds een negatieve trend vertoont sinds de eeuwwisseling.

Soorten gebonden aan (oude) bossen doen het vrij goed in Vlaanderen terwijl overwegend negatieve trends werden vastgesteld voor heidespecialisten en soorten van het landbouwgebied. Moerassoorten scoren gemiddeld vrij goed, maar dit

gemiddelde wordt vertekend door het herstel van een aantal kritische soorten die nog geen duurzame populatie hebben weten herop te bouwen.

Verder is het van de winter van 1996/1997 geleden dat een winter als 'streng' werd bestempeld door het KMI. Dit heeft duidelijk positieve gevolgen voor tal van vorstgevoelige soorten zoals Blauwe Reiger, IJsvogel en Grote Gele Kwikstaart. Ook soorten die zich vanuit het zuiden uitbreiden zoals Kleine Zilverreiger, Graszanger en Cetti's Zanger bereikten in 2007 een voorlopige populatiepiek.

Van exoten beschikken we over weinig gedetailleerde gegevens. Enerzijds zijn de populaties van een aantal goed ingeburgerde soorten zoals Canadese Gans en Nijlgans ondertussen dermate groot geworden dat het onmogelijk is ze (jaarlijks) gebiedsdekkend te tellen en anderzijds wordt aan die soorten traditioneel weinig aandacht geschonken door de tellers. Toch was het in vele gevallen wel mogelijk een algemeen beeld te krijgen van de evolutie zoals o.a. voor de Halsbandparkiet die, hoewel we geen aantalschatting kunnen maken, duidelijk fors uitbreidt en stilaan in alle Vlaamse provincies opduikt. Een nieuwe soort exoot is de Rosse Stekelstaart die in 2006 voor het eerst een broedpoging ondernam.

Traditioneel werden ook een aantal verrassende ontdekkingen gedaan zoals broedgevallen van Witwangstern en Grote Zilverreiger in 2006 en een broedgeval van Blauwe Kiekendief in 2007. Een kleurrijke soort als de Bijeneter bleef het goed doen en broedde in 2007 voor het zesde opeenvolgende jaar in Vlaanderen.

Er zijn helaas ook heel wat soorten die op het punt staan Vlaanderen definitief de rug toe te keren. Daaronder heel wat soorten van de Rode Lijst zoals Paapje, Tapuit en Kuifleeuwerik. De hoogdagen voor Buidelmees liggen ook al enige tijd achter ons en ook de Strandplevier bereikte in 2007 de op één na laagste populatie sinds 1994. Of de huidige beschermingsmaatregelen nog op tijd komen om het verdwijnen van de Grauwe Gors als broedvogel in Vlaanderen tegen te gaan is twijfelachtig gezien de ontwikkelingen in de buurlanden. De erg lage aantallen Europese Kanaries passen wellicht nog in de voor de soort typische populatieschommelingen. De eerste resultaten van het in 2007 gestarte ABV-project wijzen verder op een doorzettende afname van eens algemene soorten zoals Wielewaal, Nachtegaal, Grauwe Vliegenvanger, Tortel en Matkop. Ook andere soorten van kleine landschapselementen zoals Kneu, Fitis, Grasmus, Spotvogel en Ringmus zitten duidelijk in het verliezende kamp. Aan de andere zijde van de medaille bevestigen soorten als Boomklever, Kleine Bonte Specht en Glanskop de opmars van de bosvogels. In de heidegebieden is Roodborsttapuit de enige soort die er in positieve mate uitblinkt. Verheugend is verder dat een soort als Putter meer en meer terrein wint en nog steeds toeneemt in gebieden waar ze al langer gevestigd was.

Glenn Vermeersch

De IJsvogel is een vorstgevoelige soort die op de Bijlage I van de Europese Vogelrichtlijn vermeld staat. Door het uitblijven van streng winterweer doet de soort het erg goed in Vlaanderen. In een volgend rapport zal blijken of het koude winterweer van januari 2009 een grote invloed heeft gehad op de populatie. De eerste lokale resultaten wijzen nu reeds op een flinke afname.

Koen Devos

De Kuifleeuwerik is bijna uitgestorven in Vlaanderen. In 2007 werd de populatie nog geschat op slechts 7-13 broedparen, allen langs de kust.

Glenn Vermeersch
glenn.vermeersch@inbo.be
Anny Anselin
anny.anselin@inbo.be